

Przedmowa
Wprowadzenie
Wykaz skrótów
Komentarz
Ustawa o gospodarce nieruchomościami

Dział I. Przepisy ogólne

Art. 1. Zakres regulacji
Art. 2. Inne ustawy
Art. 3. Organ centralny i doradczy
Art. 4. Słowniczek
Art. 5. Waloryzacja
Art. 6. Cele publiczne
Art. 7. Rzeczoznawcy majątkowi
Art. 8. Zawiadamianie stron
Art. 9. Wstrzymanie wykonania decyzji
Art. 9a. Organ wyższego stopnia

Dział II. Gospodarowanie nieruchomościami stanowiącymi własność Skarbu Państwa oraz własność jednostki samorządu terytorialnego

Rozdział 1. Zasady ogólne

Art. 10. Zakres przedmiotowy
Art. 11. Reprezentacja
Art. 11 a. Rozszerzenie stosowania
Art. 12. Zasady gospodarowania
Art. 13. Obrót nieruchomościami
Art. 14. Umowy ze Skarbem Państwa
Art. 15. Zamiana
Art. 16. Zrzeczenie się
Art. 17. Nabywanie nieruchomości
Art. 18. Formy używania
Art. 19. Obszary wyróżnione

Rozdział 2. Zasoby nieruchomości

Art. 20. Rodzaje
Art. 21. Zasób Skarbu Państwa
Art. 21a. Rozwinięcie
Art. 22. Darowizny dla gminy
Art. 23. Zasób Skarbu Państwa; gospodarowanie
Art. 24. Zasób gminny
Art. 25. Gospodarowanie
Art. 25a. Zasób powiatowy
Art. 25b. Gospodarowanie
Art. 25c. Zasób wojewódzki
Art. 25d. Gospodarowanie
Art. 26. Granice nieruchomości

Rozdział 3. Sprzedaż i oddawanie w użytkowanie wieczyste

Art. 27. Forma umowy; wpis
Art. 28. Przetarg
Art. 29. Obowiązki użytkownika wieczystego
Art. 30. Ujawnienie
Art. 31. Grunt zabudowany
Art. 32. Sprzedaż użytkownikowi wieczystemu
Art. 33. Wygaśnięcie użytkowania wieczystego
Art. 34. Pierwszeństwo nabycia
Art. 35. Ogłoszenie wykazu nieruchomości
Art. 36. Odpowiedzialność

Rozdział 4. Przetargi na zbycie nieruchomości

- Art. 37. Zasada i wyjątki
- Art. 38. Organizacja
- Art. 39. Kolejny przetarg
- Art. 40. Formy przetargu
- Art. 41. Obowiązki po przetargu
- Art. 42. Upoważnienie

Rozdział 5. Oddawanie w trwały zarząd

- Art. 43. Pojęcie
- Art. 44. Termin
- Art. 45. Ustanowienie
- Art. 46. Wygaśnięcie
- Art. 47. Wygaśnięcie na wniosek
- Art. 48. Przekazanie zarządu
- Art. 49. Likwidacja i przekształcenie zarządzającego
- Art. 49a. Odpowiednie stosowanie przepisów
- Art. 50. Odesłanie

Rozdział 6. Przekazywanie nieruchomości na cele szczególne

- Art. 51. Wyposażenie jednostek państwowych
- Art. 52. Wskazanie nieruchomości
- Art. 53. Ustanowienie wyposażenia
- Art. 54. Rozwinięcie
- Art. 55. Podział jednostek
- Art. 56. Tworzenie jednostek samorządowych
- Art. 57. Likwidacja i prywatyzacja
- Art. 58. Aporty
- Art. 59. Wyposażenie fundacji
- Art. 60. Naczelne władze i urzędy
- Art. 60a. Oddanie nieruchomości w trwały zarząd
- Art. 61. Przedstawicielstwa

Rozdział 7. Ustalanie sposobu i terminów zagospodarowania nieruchomości gruntowych

- Art. 62. Obowiązki użytkownika wieczystego
- Art. 63. Dodatkowe opłaty
- Art. 64. Rozwinięcie
- Art. 65. Wyjątki
- Art. 66. Odpowiednie stosowanie

Rozdział 8. Ceny, opłaty i rozliczenia za nieruchomości

- Art. 67. Oszacowanie; cena
- Art. 68. Bonifikata
- Art. 68a. Bonifikata na nieruchomość
- Art. 69. Sprzedaż użytkownikowi wieczystemu
- Art. 70. Termin zapłaty; raty
- Art. 71. Opłaty przy użytkowaniu wieczystym
- Art. 72. Ustalanie opłat
- Art. 73. Sytuacje szczególne
- Art. 74. Bonifikata
- Art. 75. Rozwinięcie
- Art. 76. Podwyższenie; zwolnienie
- Art. 77. Aktualizacja
- Art. 78. Wypowiedzenie opłaty
- Art. 79. Wniosek o ustalenie opłaty
- Art. 80. Sprzeciw
- Art. 81. Żądanie obniżenia opłaty
- Art. 82. Opłaty przy zarządzie
- Art. 83. Ustalanie opłat; wyłączenia
- Art. 84. Sytuacje szczególne
- Art. 85. Pozbawienie bonifikaty; zmiana opłaty rocznej

- Art. 86. Podwyższenie
- Art. 87. Aktualizacja
- Art. 88. Budowa
- Art. 89. Zarząd z mocy prawa
- Art. 90. Rozliczenie nakładów
- Art. 91. Upoważnienie ustawowe

Dział III. Wykonywanie, ograniczanie lub pozbawianie praw do nieruchomości

Rozdział 1. Podziały nieruchomości

- Art. 92. Zakres przedmiotowy
- Art. 93. Ograniczenia podziału
- Art. 94. Inne przypadki podziału
- Art. 95. Wyłączenie ograniczeń
- Art. 96. Decyzja o podziale; orzeczenie sądu
- Art. 97. Podział na wniosek i z urzędu
- Art. 97a. Zasady podziału z urzędu
- Art. 98. Działki pod drogi
- Art. 98a. Opłata adiacencka
- Art. 98b. Wniosek o połączenie i ponowny podział
- Art. 99. Droga konieczna
- Art. 100. Delegacja

Rozdział 2. Scalanie i podział nieruchomości

- Art. 101. Zakres przedmiotowy
- Art. 102. Kompetencje gminy
- Art. 103. Uczestnicy postępowania
- Art. 104. Uchwała o scaleniu i podziale
- Art. 105. Drogi; zamiana nieruchomości
- Art. 106. Odszkodowanie
- Art. 107. Opłaty adiacenckie
- Art. 108. Delegacja

Rozdział 3. Prawo pierwokupu nieruchomości

- Art. 109. Przesłanki; podmiot
- Art. 110. Skutki i wykonanie
- Art. 111. Cena

Rozdział 4. Wywłaszczenie nieruchomości

- Art. 112. Przesłanki; pojęcie; kompetencje
- Art. 113. Podmioty
- Art. 114. Rokowania
- Art. 115. Wszczęcie postępowania
- Art. 116. Wniosek o wywłaszczenie
- Art. 117. Wpis w księdze wieczystej
- Art. 118. Rozprawa administracyjna
- Art. 118a. Nieuregulowany stan nieruchomości
- Art. 119. Decyzja o wywłaszczeniu
- Art. 120. Grunty sąsiednie; służebności
- Art. 121. Przejście własności; wygaśnięcie użytkowania
- Art. 122. Niezwłoczne zajęcie
- Art. 123. Wpis w księdze wieczystej
- Art. 124. Wywłaszczenie przez ograniczenie
- Art. 124a. Nieuregulowany stan nieruchomości
- Art. 125. Kopaliny
- Art. 126. Siła wyższa; zagrożenie
- Art. 127. (uchylony)

Rozdział 5. Odszkodowania za wywłaszczone nieruchomości

- Art. 128. Zasady
- Art. 129. Decyzja

- Art. 130. Ustalenie odszkodowania
- Art. 131. Nieruchomość zamienna
- Art. 132. Zapłata
- Art. 133. Depozyt sądowy
- Art. 134. Wartość rynkowa nieruchomości
- Art. 135. Wartość odtworzeniowa

Rozdział 6. Zwrot wywłaszczonych nieruchomości

- Art. 136. Niezmiennność celu; żądanie zwrotu
- Art. 137. Nieruchomość zbędna
- Art. 138. Wygaśnięcie praw
- Art. 139. Stan nieruchomości
- Art. 140. Zwrot odszkodowania i nieruchomości zamiennej.
- Art. 141. Raty
- Art. 142. Decyzja o zwrocie i rozliczeniach

Rozdział 7. Udział w kosztach budowy urządzeń infrastruktury technicznej

- Art. 143. Zakres przedmiotowy
- Art. 144. Opłaty adiacenckie
- Art. 145. Decyzja ustalająca opłatę adiacencką
- Art. 146. Wysokość
- Art. 147. Raty
- Art. 148. Terminy; waloryzacja; zaliczenie świadczeń
- Art. 148a. (uchylony)
- Art. 148b. Ustalenie o stworzeniu warunków do podłączenia.

Dział IV. Wycena nieruchomości

Rozdział 1. Określanie wartości nieruchomości

- Art. 149. Zakres przedmiotowy
- Art. 150. Wycena
- Art. 151. Wartość rynkowa i odtworzeniowa
- Art. 152. Podejścia do wyceny
- Art. 153. Podejście porównawcze, dochodowe, kosztowe
- Art. 154. Zasady wyboru
- Art. 155. Dane o nieruchomościach
- Art. 156. Operat szacunkowy
- Art. 157. Rozbieżne opinie w ocenie operatu
- Art. 158. Dane do katastru
- Art. 159. Upoważnienie

Rozdział 2. Powszechna taksacja nieruchomości

- Art. 160. Zakres przedmiotowy
- Art. 161. Cel i podstawa taksacji
- Art. 162. Wykorzystanie
- Art. 163. Terminy powszechnej taksacji
- Art. 164. Zasady taksacji
- Art. 165. Wartość katastralna
- Art. 166. Grunt
- Art. 167. Części składowe gruntu
- Art. 168. Ponowne ustalenie wartości
- Art. 169. Mapy i tabele taksacyjne
- Art. 170. Decyzja o wartości katastralnej
- Art. 171. Obowiązek informowania
- Art. 172. Kontrola taksacji
- Art. 173. Upoważnienie

Rozdział 3. Badanie rynku nieruchomości

- Art. 173a. Zakres badań
- Art. 173b. Nieodpłatne udostępnianie informacji
- Art. 173c. Zakres informacji o rynku nieruchomości

Dział V. Działalność zawodowa w dziedzinie gospodarowania nieruchomościami

Rozdział 1. Rzeczoznawstwo majątkowe

Art. 174. Pojęcie; uprawnienia zawodowe
Art. 175. Zasady wykonywania zawodu
Art. 176. Wyłączenie
Art. 177. Kwalifikacje
Art. 178. Odpowiedzialność zawodowa

Rozdział 2. Pośrednictwo w obrocie nieruchomościami

Art. 179. Pojęcie; licencja zawodowa
Art. 180. Czynności pośrednictwa
Art. 181. Zasady wykonywania zawodu
Art. 182. Kwalifikacje
Art. 183. Odpowiedzialność zawodowa
Art. 183a. (uchylony)

Rozdział 3. Zarządzanie nieruchomościami

Art. 184. Pojęcie; licencja zawodowa
Art. 185. Czynności; umowa
Art. 186. Zasady wykonywania zawodu
Art. 186a. Przekazywanie danych przez zarządcę
Art. 187. Kwalifikacje
Art. 188. Odpowiedzialność zawodowa
Art. 189. Powierzenie zarządzania innym podmiotom
Art. 190. Zakres przedmiotowy

Rozdział 4. Nadawanie uprawnień i licencji zawodowych rzeczoznawcom majątkowym, pośrednikom w obrocie nieruchomościami i zarządcom nieruchomości oraz orzekanie w sprawach odpowiedzialności zawodowej

Art. 191. Kompetencje; postępowanie kwalifikacyjne
Art. 192. Świadcstwo
Art. 193. Wpis do rejestru
Art. 193a. (uchylony)
Art. 194. Orzekanie o odpowiedzialności
Art. 195. Postępowanie wyjaśniające
Art. 195a. Uprawnienia ministra
Art. 196. Studia podyplomowe, kursy
Art. 196a. Żądanie udokumentowania kwalifikacji
Art. 197. Upoważnienie

Dział VI. Przepisy karne

Art. 198. Przepis karny

Dział VII. Przepisy przejściowe, zmiany w przepisach obowiązujących i przepisy końcowe

Rozdział 1. Przepisy przejściowe

Art. 199. Własność i zarząd
Art. 200. Sprawy o stwierdzenie nabycia praw
Art. 201. Odpowiednie stosowanie
Art. 202. Instytucje kultury
Art. 203. Zabezpieczanie zobowiązań
Art. 204. Roszczenie o użytkowanie wieczyste
Art. 205. Rozwinięcie
Art. 206. Upoważnienie
Art. 207. Posiadanie
Art. 207a. Zakres stosowania
Art. 208. Decyzje lokalizacyjne, pozwolenia na budowę
Art. 209. Prawo zabudowy
Art. 209a. Własność lokali

Art. 210. Użytkowanie
Art. 211. Garaże
Art. 212. (uchylony)
Art. 213. Zasób Własności Rolnej Skarbu Państwa
Art. 214. Grunty warszawskie
Art. 215. Gospodarstwa na gruntach warszawskich
Art. 216. Zwrot wywłaszczonych nieruchomości
Art. 216a. Wyłączenia
Art. 217. Nieruchomości zamienne, zwrot odszkodowania
Art. 218. Nabycie lokalu
Art. 219. Zaległe należności
Art. 220. Terminy zagospodarowania
Art. 221. Opłaty za użytkowanie wieczyste
Art. 222. Opłaty przy zarządzie
Art. 223. Nieruchomości w zarządzie władz
Art. 224. Ewidencja i kataster nieruchomości
Art. 225. Wartość katastralna
Art. 226. Powszechna taksacja
Art. 227. Waloryzacja
Art. 228. Własność Skarbu Państwa i gmin
Art. 229. Wyłączenie zwrotu nieruchomości
Art. 229a. (utracił moc)
Art. 230. Szacowanie nieruchomości
Art. 231. Uznanie uprawnień zawodowych
Art. 232. Pośrednictwo w obrocie nieruchomościami
Art. 233. Sprawy w toku

Rozdział 2. Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 234. (pominięty)
Art. 235. (pominięty)
Art. 236. (pominięty)
Art. 237. (pominięty)
Art. 238. (pominięty)
Art. 239. (pominięty)

Rozdział 3. Przepisy końcowe

Art. 240. Stosowanie ustawy
Art. 241. Derogacja
Art. 242. Wejście w życie

Indeks rzeczowy